

DEBATT

NYE MENINGER .NO

NYE MENINGER er Dagsavisens side for kommentar, analyse og debatt.

Her vil du hver dag finne ferske analyser og kommentarer til aktuelle hendelser fra Dagsavisens skribenter og brukere.

KLIMAENDRINGER:

Kvinner rammes verst

DEBATT

JANICKE KARIN
SOLHEIM

Drammen Kvinnesaksforening

Nylig arrangerte Drammen Kvinnesaksforening temamøte på Drammensbiblioteket, der nettverksleder i Kirkens Nødhjelp, Siv Bonde, holdt foredrag om klimaendringenes konsekvenser for kvinner i fattige land, og om det avgjørende bistandsarbeidet for å bøte på dette. Virkningene av klimaendringer kan bli irreversible og katastrofale hvis ikke utviklingen stoppes. Like viktig som bistandsarbeid er det derfor å forebygge.

Sammenhengene mellom global oppvarming, klimaendringer og ekstremvær som resulterer i flom og tørke, er velkjent for de fleste. Klimaendringene er merkbare over hele kloden, og det er ofte de fattigste som blir hardest rammet. Høyere temperaturer og mindre regn forårsaker uttørking av elveleier og forørkning, eller flom fører til at jorden utarmes og miljøet forringes. Mange er avhengige av egen avling, som ødelegges av både tørke og flom.

Klimaendringenes innvirkning for kvinner er ofte mer omfattende enn for menn, fordi kvinner har mindre økonomiske og materielle ressurser. De er dermed mer sårbare for virkningen av klimaendringer. Kvinner er mer avhengige av naturressurser. Når disse ressursene blir utsatt for klimaendringer, blir kvinners muligheter kraftig redusert.

Kvinnens fattigdom forverres kraftig når levebrødet rammes. Daglige gjøremål tar lengre tid, og det går utover muligheten til å skaffe levegrunnlag og inntekt. Dødsraten er høyere for kvinner enn menn. Fordi de er mer sårbare, rammes de i større grad av sykdom som følge av nødtilstanden. Klimaendringene gjør kvinnene og jenter også mer utsatte for vold, fordi de må gå langt for å finne vann og ved.

WASH (Water/Sanitation/Hygiene) kalles et av bistandsprosjektene. Det innebærer oppføring av latriner og pumpetanker, rensing av drikkevann og opplæring i hygiene. Brønner, vannpumper og sisterner gir drikke- og vaskevann og vann til jordbruket. I bistandsarbeidet insisteres det på involvering av kvinnene. De er vannbærerne, og de er ansvarlige for mat og helse. Derfor må de være selvfulgjelige medlemmer av vannkomiteen, som skal sørge for at vannkilder ivaretas på en bærekraftig måte.

Solceller: Solcelle-prosjekter iverksettes i flere land. Her settes også krav om kvinners deltagelse. Mennene har

Sentralt i bistandsarbeid er involvering av kvinnene, som tradisjonelt er vannbærere og ansvarlige for mat og helse. Kilder som ivaretas på en bærekraftig måte reduserer hygienetrusler og farer ved vannhenting. FOTO: HEIDI TAKSDAL SKJESETH

ofte vært motvillige til dette, men de ser resultatene; lys, og at veving og andre inntektsbringende aktiviteter etter solnedgang øker inntektene. Helsen bedres også, da de er kvitt oljebaserte lamper som forårsaker sykdommer i luftveiene. Kvinnene kurses i å oppføre og drifte solcellepaneler. På denne måten bygges bærekraftige lokalsamfunn.

Jatropha: Planting av Jatropha, en spesielt hardfør plante, gir mer inntekter og energi. Den holder skadedyr borte, og av planten lages det såpe og utvinnes biodrivstoff som gir energi.

Kvinner i Darfur er spesielt sårbare flyktninger. Her er det opprettet spare- og lånegrupper; VICOBA: Village community banking system. Kvinnene lærer enkel sparing i fellesskap. Det er en kasse som fellesskapet kan låne ut fra. Lån gis til småskala-virksomhet, og til annen inntektsgivende aktivitet. Dette gir kvinner flere «ben å stå på»,

en viktig strategi mot sårbarhet. Det gir også økonomisk innsikt som kan utvikles videre (PETS) til å lese kommunale budsjetter og avsløre eventuell korrupsjon når rettigheter ikke er innfridd.

Effekten av vann og spare- og lånegrupper er bedre helse, mer tid til skole og mer tid til inntekts-skapende aktivitet. Barna ser mer til mor, for hun bruker ikke mye tid på å hente vann og utsette seg for fare. Barna slipper også å gå etter vann. Og det fremmer likestilling; mennene slipper kvinnene til fordi det bringer inntekter. På den måten skapes en god syklus, fra dårlig helse og fattigdom til en fremtid med håp.

Klimaendringene har imidlertid ført til at omfanget av flom og tørke er tidoblet i løpet av de siste ti årene. Virkningene kan bli irreversible og katastrofale hvis ikke utviklingen stoppes. I henhold til FN's klimapanel

må vi kutte utslippene mye og raskt for å begrense fremtidige klimaendringer til et nivå det er mulig å tilpasse oss.

Det finnes ingen internasjonal avtale som regulerer hvordan kutt i CO₂-utslipp skal fordeles mellom land. En rettferdig klimaavtale er svært viktig. Det er det håp om at toppmøtet i Paris i 2015 skal få til. Her er planen at verdens ledere skal undertegne en global klimaavtale for å få redusert utslippene av klimagasser. 4. februar kunn-gjorde regjeringen, med støttepartiene V og KrF, at Norge skal følge EUs mål om 40 % utslippsreduksjon. Det er bra, men ikke nok. Dessuten forventer vi at Solberg-regjeringen opprettholder og styrker et sterkt norsk klimaengasjement for regnskog, fornybar energi i sør, og midler til tilpasning i fattige land.

Samtidig er det grunn til å minne hverandre om at vår atferd og livsstil påvirker energibruk og påfølgende utslipp. Utslipp kan reduseres mye ved endringer i forbruk, energisparingstiltak, kostholdsendringer og ved å kaste mindre mat.

” I bistandsarbeidet insisteres det på involvering av kvinnene.